

DARUM SOGN

Foto: Thea Bom Nielsen

Læs om: Historier fra Darum
 Kommende arrangementer
 Boganbefaling

Husk at hejse flaget for sognets konfirmander!

Den 18. maj kl. 10.00 er der konfirmation, hvor nedenstående unge mennesker konfirmeres. Der kan på dagen afleveres hilsener til konfirmanderne i kapelbygningen på kirkegården, hvor der findes poser med konfirmandernes navne på.

1. Magnus Emil Lundgaard
2. Emily Vildbæk Elnegaard
3. Anders Birkkjær
4. Jesper Christensen Aakjær
5. Kristian Brink Andersen
6. Caroline Lundgaard
7. Novah Valde Dose
8. Lærke Zornig Smidt
9. Asta Magdalene Juul Vesterbæk
10. Alma Heide Kobelt
11. Sophie Schmidt Jensen
12. Maja Søndergaard Nielsen

Sognepræst Thea Bom Nielsen

then@km.dk

Feilbergvej 15

St. Darum

6740 Bramming

tlf. 7517 9220

Træffes ikke mandag

Graver

Thomas Bruun

Hverdage undt. mandag, fra kl. 8 - 16

tlf. 2164 2346

E-mail: darumkirkegaard@mail.dk

Menighedsrådets formand:

Jan Bjerrum

Alsædtægten 13

6740 Bramming

Tlf.: 2360 9904

Redaktion af sognebladet:

Thea Bom Nielsen (ansvarshavende)

Thomas Andersen (layout)

Menighedsrådet (tryk)

Indlæg til næste nr. sendes

senest 15. maj 2025

til then@km.dk

Boganbefaling: "De fortabte sønner" af Andreas og Sune Gylling Æbelø

Det er begrænset, hvor mange biografier jeg læser – og det er begrænset, hvor mange af de få biografier, jeg læser, jeg finder anbefalelsesværdige. Det har noget med selve genren at gøre.

I mine øjne skrives der utrolig mange biografier i forhold til, hvor vanskelig en genre det er at mestre. Det er ikke let at omskrive et levnet liv til litteratur. God litteratur kræver en vis stringens, som menneskelivet ikke indeholder. Jo, livet har da en begyndelse, en midte og en slutning, ligesom en fortælling. Det vanskelige består i at vælge én vinkel at fortælle menneskelivet ud fra; en vinkel, der er interessant for læseren og som kan bære hele vejen igennem i biografien, for det er – for mig – ikke interessant at læse en biografi, som blot er en levnedsskildring med masser af datoer, stednavne, personnavne og så videre. Der skal være en overordnet vinkel, der binder det hele sammen på en meningsfuld måde, og det er ikke let at udvælge sådan én vinkel i et liv, der ikke følger en lige vej, men er fuldt af vildveje og blindgyder, ligesom det er tilfældet med ethvert liv.

At udvælge en vinkel at fortælle et liv ud fra kræver et overblik, vi sjældent har over vores eget liv.

Med det sagt, så er der ingen grænse for min begejstring over bogen "De fortabte sønner" (Lindhardt & Ringhof, 2024.) Forfatterne bag bogen er Andreas (f. 1979) og Sune Gylling Æbelø (f. 1974). De er brødre og vokset op i et indremissionsk miljø i Jylland, og så er de begge to homoseksuelle. Bogen er sat sammen i 40 dele, hvor Andreas og Sune skiftevis fortæller deres historie med hver sin stemme – og i hver sit fremragende sprog. Som børn og teenagere har de ikke et tæt forhold til hinanden. Hver især ved de fra en tidlig alder, at de er homoseksuelle, og hver især kæmper sin egen kamp med at acceptere seksualiteten i et miljø, hvor homoseksualitet var lig med evig fortabelse i Helvedets ild. Her er en vinkel på

ikke bare ét, men to menneskeliv, to brødre, som mærkværdigvis har gennemlevet det samme på samme tid – men forskellig vis. Det er en biografisk vinkel, der bærer igennem hele vejen. Jeg havde forud for læsningen to fordomsfulde bekymringer for bogen. Den ene var, om der nu ville være tale om en form for sensationslitteratur, og den anden var, om der ville være tale om en primitiv tilsvining af Indre Mission og kristendommen som sådan.

Mine bekymringer blev gjort til skamme. Brødrene formår at fortælle om deres problematiske opvækst på en helt igennem nuanceret og også kærlig måde. Den vrede og bitterhed de i perioder begge har følt mod deres ophav, er aftaget, da de skriver bogen; de er tydeligvis beundringsværdigt afklarede med den fortid, der i årevis har forårsaget tunge identitetsproblemer, dårligt selvværd, skam og frygt. Desuden belyser de også sorgen over ikke at være som de andre og troen på og det insisterende ønske om, at "de homofile tanker" må gå over og kunne helbredes, som de begge har gået med i så mange år.

At handlingen er spændende og appellerende for den nysgerrige læser, er én ting.

Lysten til at læse bogen udsprang for mig også af nysgerrigheden over, hvordan det mon var at vokse op i et miljø og i en virkelighed, der er så langt fra noget, jeg personligt kender.

At der er tale om stor litteratur er dog det væsentligste. Jeg havde ikke regnet med, at der ville være den ene passage efter den anden, som jeg kunne spejle mig i. Man skulle tro, det var umuligt, når man har så lidt tilfælles med forfatterne, og der er tale om en biografi. Men alment menneskelige følelser og erfaringer fylder en del i bogen. Tvivl, egen lidenhed i verden, blikket for livets storhed, forholdet til søskende – alt sammen kommer det også til udtryk.

Og hvad med forholdet til kirken og kristendommen?

Begge brødrene har taget afstand til den kristendomsfortælling, som de blev opflasket med, men i stedet for at vende kirken og kristendommen ryggen i vrede, har de begge valgt at bøvl videre med den store fortælling, der er rammen om alle vore liv.

Der er en del bibelcitater i bogen. Der er ingen tvivl om, at det er to skriftkloge mennesker, vi har at gøre med! Bibelcitaterne bruges til at udtrykke deres egne anfægtelser i forhold til kontrasten imellem det kristelige menneske-

syn og det ekskluderende menneskesyn, som findes i visse rabiate grene af Indre Mission, men bibelcitaterne bruges også som redningskrans. Det er ikke kristendommen, der er problemet. Problemet er, hvordan Bibelen tolkes af de mennesker, der ikke læser den kritisk, men som ord direkte fra Guds mund.

I bogen ligger også et smukt og vigtigt forsvar for kulturkristendommen og kritisk bibelforskning.

Men læs den, fordi det ganske enkelt er storslået litteratur.

Thea Bom Nielsen

Darums lyksaligheder

For et stykke tid siden spurgte Thea, om jeg kunne tænke mig at skrive noget i sognebladet. Det har jeg nu tygget lidt på og er nået til den konklusion, at det ville være naturligt at skrive om nogle af de personer, der har haft stor betydning for en "indvandrers" tilhørsforhold til Darum. Det har i første omgang gen-

erelt været den ældre generation, og valget er faldet på Hanne Schmidt (organist og bibliotekar) og hendes bror Kristian (digefoged), som blev kaldt Kristian Sofus, fordi faderen hed Sofus. De var unægtelig darumitter til finger-spidserne.

Mine skriblerier vil ikke være baseret på

ovenstående gøremål, som har været behandlet i sogneblade og Darum-bog, men på det venskab, Erik og jeg var så heldige at have med dem i en længere årrække. Mangfoldige timer har vi tilbragt i deres hyggelige køkken i den ejendom, de ejede og drev i fællesskab. Når vi – ofte efter en travl og til tider noget hektisk arbejdsuge – dukkede op på Thorsmarksvej 9 lørdag formiddag, havde vi en fornemmelse af at være sat 50 år tilbage i tiden. Hele huset havde en atmosfære af ro, som man sjældent støder på nutildags. Det forhindrede ikke, at der kunne forekomme meningsudvekslinger mellem Hanne og Kristian, for de var begge stærke personligheder, men det var altid med et glimt i øjet.

Et år kom vi derop i starten af december. Erik havde netop anskaffet et nyt jagtgevær, og eftersom Kristian var noget af en kapacitet på det område, var det en naturlig sag at få hans mening om det. Hanne sad ved køkkenbordet og lavede juledekorationer, men det fik en brat ende, for det lød straks fra Kristian: "Væk med det skrammel". Der skulle være plads til at skille geværet ad. Hanne fjernede sit "skrammel" og spurgte mig, om ikke jeg ville med ind i stuen og se nogle lysbilleder, de havde fået fra deres bror i Canada. Inden jeg kunne nå at svare, sagde Kristian: "Nej – hun har forstå'n o' bøs-ser". Beslutningen var taget. Eriks gevær blev grundigt undersøgt - og godkendt, og jeg følte, at jeg havde bestået en eksamen. Da jeg senere fik jagttegn, skaffede han mig et kvalitetsgevær, så jeg kunne få en chance for at begå mig

på jagtmarkerne.

Et andet år, lige før jul, havde vi taget en flaske champagne med, så Hanne fandt sine flotte høje og slanke champagneglas frem. Tilfældigvis havde hun lige lavet æbleskiver, så den dag blev der skabt en ny juletradition: Den sidste Lørdag før jul lavede Hanne æbleskiver, og vi sørgede for champagnen. Senere forærede Hanne os champagneglassene, for hun sagde, at de kun blev brugt, når vi kom med julechampagnen. Hanne takkede os tit, især efter Kristians død, fordi vi jævnligt besøgte hende, og vi kunne hver gang – i fuld overensstemmelse med sandheden – returnere takken med, at vi havde mindst lige så meget gavn og glæde af besøgene, som hun havde. Vores omgang med Hanne og Kristian plus en hel del andre af den ældre generation gav et virkelig godt indblik i Darums sjæl, som må være meget sejlivet, for den lever stadig i de yngre generationer, som vi unægtelig også har haft stor fornøjelse af at omgås.

Alt i alt må vi sige, at vi har haft en fantastisk tilværelse, og for mig som "indvandrer" var Erik et fremragende bindeled. Han var simpelthen en del af Darum, og studieopholdet i Odense var en nødvendighed, som skulle overstås, så han kunne komme hjem igen. Heldigvis fik han også mig overbevist om, at det var sådan, det skulle være, og det er jeg den dag i dag særdeles taknemmelig for. Ellers ville jeg nok aldrig have oplevet Darums lyksaligheder. Det har nok også fremmet integrationsprocessen at have hele den plesnerske præstefamilie som rygstød.

Annette (Lotte) Plesner

Fakta

Hanne Schmidt (1906-1994), organist i Darum Kirke 1925-1980 samt bibliotekar i Darum bibliotek i en lang årrække. Boede sammen med sin bror, Kristian (1904-1981), digefoged ved Darum/-Ribediget, i deres barndomshjem Thorsmarksvej 9.

Erik Plesner (1935-2024), ingeniør, født i Darum Præstegård. Mødte i 1958 på 4. Maj Kollegiet i Odense Annette Pilegaard Pedersen, korrespondent, født 1939 i Nordby, Samsø. Blev gift i 1961 og flyttede til Darum i 1962. Først til Gl. Darumvej 10 og i 1964 til Laurentiusvej 7.

Kommende arrangementer

Husk at deltagelse i arrangementer i kirken og sognehuset er gratis!

Åbent Sognehus

Tirsdag d. 11. marts kl. 14-16

Kaffe og kage, sang og hygge i sognehuset, hvor alle er velkomne.

Bente Kjølner sidder ved klaveret.

Aftensang på Diget

"Aftensang på Diget – nu i Vinterhi" finder sted 27. marts kl. 19 i kirken.

Kommende sæson af sangarrangementet finder sted sidste torsdag i maj, juni, juli og august.

Første gang ved Sneum Sluse er altså torsdag d. 29. maj. Husk kaffekurv!

Litteraturkreds

Torsdag d. 10. april kl. 14-16

"Valget – fra fangenskab til frihed" af Edith Eger

"Du kan ikke ændre det, der er sket. Du kan ikke ændre det, du har gjort, eller det, der er blevet gjort mod dig. Men du kan vælge, hvordan du vil leve *nu*." Citatet lyder måske som en letkøbt banalitet, og indstilling, vi let kan møde med vrangvilje, for det er da ikke så nemt bare at vælge, hvordan man lever, når man er fanget af fortiden. Men ordene er Edith Egers, og Edith Eger er holocaustoverlever og er i dag psykolog i USA. Eger har en ukuelig tro på, at mennesket altid har en fri vilje til at træffe et valg om, hvordan man møder sin tilværelses udfordringer og prøvelser og derved vælge sin frihed. Hun siger endda, at hun også havde et valg hver eneste dag, hvor hun sad i Auschwitz. Denne gang skal vi læse hendes personlige fortælling, "Valget," som er en rigdom af livskloge betragtninger på baggrund af livets glæde og smerte. "Valget" er en bog, der forandrer læseren.

I Litteraturkredsen er det den enkeltes læseoplevelse og erfaring, der er i fokus. Man skal tilmelde sig til Thea Bom Nielsen på then@km.dk, og ved tilmelding gerne meddele, hvis man selv har bogen eller hvis man har lyst til at tage kage med til mødet! Det finder sted i sognehuset.

Kommende arrangementer

Filmaften i sognehuset

"Ekko af kærlighed" af Zara Zerny

Torsdag den 24. april kl. 19-22

Hver gang 86-årige René køber blomster, tænker han på, hvilken farve blomster hans hustru ville have valgt, hvis hun stadig var i live. Ligesom de andre personer i "Ekko af Kærlighed" har han tilbragt mere tid sammen med sin partner end på egne ben. Igennem ærlige og intime samtaler med en gruppe danske mænd og kvinder alle over 80 år, bliver vi klogere på hjertesorgen over tabet af deres livsledsager, og hvordan livet kan gå videre. Hver af deres stemmer smelter sammen til et fælles kor akkompagneret med drømmende, abstrakte billeder og musik som kunstneriske fortolkninger af deres indre liv og minder. Tilsammen tilbyder de forskellige perspektiver på kærlighed, livet, ensomheden og døden som et unikt vidnesbyrd fra en ældre generation. Et sanse- ligt, livsbekræftende portræt af en generation, som langsomt siger farvel.

Filmens instruktør, Zara Zerny, er gæst og holder oplæg om filmen, som vil blive fremvist for deltagerne. Det er gratis at være med.

Babysalmesang

Torsdage kl. 9 i sognehuset (Feilbergvej 15A)

Babysalmesang er et musikalsk tilbud til babyer fra 2-12 måneder og deres forældre. Sang og musik stimulerer barnets udvikling, mens du samtidig kan opleve kirken og dens sange på en uformel måde. Og alle kan være med - det kræver hverken stort sangtalent eller kendskab til kirken. Efterfølgende serveres der lidt drikke og der er tid til hygge og snak.

Vi starter stille ud med 3 torsdage inden sommerferien og håber på god opbakning, så vi kan få flere datoer sat på efter sommer.

Det er kirkens organist, Tina Horsbøl, og kirkesanger Katrine Kjeldskov Kirketerp, der står for babysalmesang. Der er babysalmesang de følgende torsdage før sommer: 3. april, 8. maj og 15. maj.

Ved tilmelding eller spørgsmål - skriv til Katrine Kjeldskov Kirketerp (kirkesanger) på telefonnummer 2484 1911 med navn på forælder og baby og alder på babyen.

Sogneudflugt 2025

Lørdag d. 21. juni kl. 9.30-17

Sæt kryds i kalenderen! Program følger i juni-udgaven af sognebladet.

Nyt fra menighedsrådet

I menighedsrådet er der stadig gang i overleveringen fra det gamle til det nye menighedsråd for så vidt, at alle skal finde sig til rette med deres nye poster i menighedsrådet. Menighedsrådsarbejdet er i stigende grad præget af bureaukrati, selv om kirkeminister, Morten Dahlin, har givet lovning på, at "det skal være sjovere, mindre bøvl og mindre administrativt tungt at være menighedsrådsmedlem," som han sagde, da han i januar prædikede i Hans Egedes kirke i København.

Indtil videre er dette forenklingsarbejde blevet udskudt.

Hvad er årsagen hertil? – Ja, det er selvfølgelig bureaukrati!

Det er nemlig en administrativt tung opgave at afbureaukratisere menighedsrådsarbejdet. Men vi ser frem til at høre, hvad arbejdsgruppen er kommet frem til i deres (forsinkede) rapport. Der er ingen tvivl om, at menighedsrådsarbejdet ligger i den tunge ende af arbejdet for foreningslivet for øjeblikket – det mærker vi også i et lille sogn, som vores.

Ville det ikke være nemmere at centralisere arbejdet og lægge det hos de professionelle, kan man rimeligvis spørge? Og jo, det ville det ganske givet, men det ville påvirke selvbestemmelsen i sognene og rokke ved folkekirkens hierarki, hvor vi må og skal fastholde, at det er græsrodderne, der skal præge kirkelivet og tage ansvar lokalt, og ikke folkekirkens "spidser".

Dem, der har fået nye poster i menighedsrådet, skal på kurser, som udbydes af SAMS, som er menighedsrådenes distriktsforening. Derudover fortsætter vi

med de tiltag og det vedligehold, som omfatter vores kirkebygning, kirkegård, sognehus og præstegård og gør, hvad vi kan, for også at tænke nyt i forhold til kirkens liv og vækst. På det seneste møde i arrangementsudvalget var der enighed om, at vi måske faktisk har lige lovlig mange sognearrangementer – for der er jo også andre ting at rende til i Darum end det, vi tilbyder, og hver gang et arrangement løber af stablen, kræver det, at der står frivillige bag og stiller frem og brygger kaffe og rydder op.

Vi vil have for øje, at vi ikke overfylder kalenderen, men i stedet tilbyder arrangementer af god kvalitet og som i bredest mulige omfang er gratis at deltage i. Vi arbejder også med at tilrettelægge nogle arrangementer således, at der også er noget at deltage i for dem, der også har arbejde at passe. For eksempel vil sogneudflugten i år derfor ligge på en lørdag.

Der har været gentagen efterspørgsel på babysalmesang i Darum.

Til menighedsrådets glæde vil sognets organist, Tina Horsbøl, og den lokale sanger, Katrine Kjeldskov, varetage babysalmesang i en forsøgsperiode (se omtale side 7)

Vi må se, hvordan det går – der er født en del børn i Darum i den senere tid, så det giver mening for øjeblikket. Vi har grund til at håbe på god opbakning efter den store efterspørgsel.

*På menighedsrådets vegne,
Thea Bom Nielsen,
næstformand og sekretær*

Nyt fra Lokalrådet

Hollænderskoven

Projekt Hollænderskoven er nu færdigt, i en formindsket udgave, men med et fint resultat.

På parkeringspladsen ved Dammosen er der opstillet bordbænkesæt med udsigt over søen. Derfra kan man følge den nyrenoverede sti rundt i skoven hele året, tørskoet. Desværre var det meget dyrt at få lagt grus på, så pengene rakte ikke til hele skoven.

Dette projekt har givet mulighed for endnu en god gåtur i vores skønne natur.

Oversigt over grus på stierne og X ved bordbænkesæt.

Foto: Helle Ertmann

Seniorbofællesskab i Darum / Grøn Boligrotation

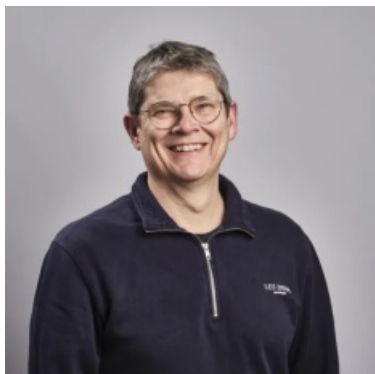
Vi har afholdt flere møder i vores arbejdsgruppe. Det er et større puslespil at finde det rigtige sted at placere seniorboligerne. Vi har flere forskellige steder i spil, men der er mange regler såsom Grøn Danmarkskort, hvilket betyder, at der må der ikke bygges. Der er også andre ting der kan spænde ben som f.eks. risiko for oversvømmelse etc. Men vi er i god dialog med Esbjerg kommune herom og også med et par boligforeninger. Vi melder ud, så når vi har truffet beslutning om beliggenheden.

I januar har Landdistrikternes Fællesråd sendt spørgeskemaundersøgelse ud vedrørende Seniorbofællesskab, som alle i Darum kunne besvare. Resultaterne heraf er ved at blive bearbejdet og vi får resultatet sidst i marts. Dette vil vi også melde ud om.

Grundlovsmøde torsdag d. 5. juni
2025 kl. 14.00

Darum Lokalråd og Menighedsråd
afholder traditionen tro Grundlovsmøde
i Præstegårdshaven.

Årets taler er Søren Byskov, Leder af
Bramming Egnsmuseum 2020-2024.

Uddannet mag. art i etnografi og social-
antropologi samt ph.d. i historie. Søren
var museumsinspektør på Fiskeri- og
Søfartsmuseet i ca. 20 år frem til 2019,
hvor han især arbejdede med fiskeri-
historie, erhvervshistorie og kystkultur.
Han skrev i 1996-97 bogen "Tro, håb og
legetøj. Landsbyfolk og industrieven-
tyr" om Billund og LEGO's historie.

Søren er nyudnævnt historie- og sam-
lingschef på Museum Vest, som dækker
de kultur- og naturhistoriske museer i
Esbjerg Kommune (Fiskeri- og Søfarts-
museet, Esbjerg Museum, Museet
Ribes Vikinger, HEX! og Jacob A. Riis-
museet).

Talen bliver omkring "Hvordan skal ung-
dommen bære vores håb om en bedre
fremtid?". Yderligere informationer om
Grundlovsmødet vil blive lagt på hjem-
mesiden darum.dk.

Landsbyfilm

Vi har indgået en aftale med Ivores-
by.dk om at lave en landsbyfilm om
Darum. Filmen skal laves i samarbejde
med alle foreninger i Darum. Filmen vil
blive sponsoreret af vores lokale
erhverv, som får reklame i filmen. Fil-
men skal fortælle bredt om vores lands-
by; natur, kultur, foreninger, institutio-
ner, erhverv og især om vores fælles-
skab og hvorfor det er dejligt at bo i
Darum. Filmen vil kunne bruges i for-
bindelse med tilflytning, men også for
os der bor her. Den kan også bruges i
forbindelse med fondssøgning mmm.

*På Darum Lokalråds vegne
Helle Ertmann*

STRIKKECAFE

Hvor: I sognehuset, Feilbergvej 15A,

Hvornår: Mandage i lige uger fra kl.19.00 - 21.30

Pris: Gratis.

Sommerpause: Juni – juli - og august måned.

(sidste gang d.12.5. - start d.04.aug.)

Kontaktpersoner:

Hanne Landbo Christensen tlf. 2175 8575 og Birgit Hansen, tlf: 3013 9316

Alle er velkommen, uanset strikkefærdigheder

LÆSEKREDS (OPLÆSNING)

Hvor: I sognehuset, Feilbergvej 15A.

Hvornår: Onsdage i ulige uger fra kl.14.00 – 16.00.

Pris: Gratis.

Sommerpause: Maj – juni – juli. Start på ny sæson onsdag d.13.08.

Kontaktperson: Hanne Sørensen, tlf.: 7517 9582 / 2163 5397

Nyt fra FDF

Så er det igen tid til en lille opdatering fra FDF Darum. Der er ikke sket helt så meget hen over vinteren/juleferien. Vores leder har igen arbejdet på nogle fantastiske programmer til vores medlemmer. Der er bla. planlagt for de store: fireball, billedeløb, lav din egen drage, bålhygge m.m. For de mellem: avis hockey, legedag, lav din egen by, hemmelig dag m.m. For de små: geo-catching, fastelavns krea, bål, den lille kemiker m.m. Så der bliver rigelig mulighed for alle at udfolde sig og lære noget.

D. 5.-11. juli er vores ledere igen klar til at drage på lejr. Denne gang er det Landsdel lejr der finder sted på Sletten. Der er lagt op til et spændene og udfordrende program for de af vores medlemmer og leder der drager afsted.

Søndag d. 2. februar var nogle af vores medlemmer og deres familier, ledere og bestyrelsesmedlemmer afsted til at fejre de lyse tiders kommen til kyndelmissen i kirken. Vi var dog ikke helt så mange til optoget, der dog blev gået uden lanterner. Da denne dag faldt

på en søndag afholdtes gudstjenesten om formiddagen. Det var rigtig smukt med alle de levende lys i kirken og altid dejligt at høre om lysets magi over os.

Årsmødet. Er endnu ikke afholdt i skrivende stund. Vi håber at vi i næste sogneblad kan skrive om et godt møde og evt. nye ansigter der gerne vil være med i FDF og være med til at opleve sig selv og hinanden i dette fælleskab, samt gøre en forskel.

HUSK der er altid plads til flere både som medlem, leder og bestyrelse.

*På vegne af FDF Darum
Linette Atzen*

Fra Sognearkivet

STORMFLODER ved og omkring DARUM

Stormflod betegner en oversvømmelse efter ekstrem høj vandstand langs kysten, der er forårsaget af et stormvejr. Stormfloder har ramt Danmark til alle tider. De er vores skæbne, idet Danmark er et fladt land omgivet af hav og blæst. Selvom vi sjældent oplever ødelæggelse af samme kaliber som i 1634, bliver vi jævnligt ramt af stormfloder. De kommer til at forme vores fremtid. Stormfloder er et livsvilkår langs Vadehavet, og Esbjerg kommune er et af de steder i landet med størst risiko for oversvømmelse.

Stormfloden "Den Store Manddrukning" ramte Vadehavet natten til den 16. januar 1362. Det er den ældst dokumenterede stormflodskatastrofe, man kender til i den danske del af Vadehavet og den største katastrofe på den jyske vestkyst, hvor 7.000-8.000 mennesker mistede livet. (1)

Stormfloden den 11. oktober 1634, som hærgede hele vestkysten, blev kaldt for "Den anden store manddrukning", idet det skønnes at 8.000-15.000 mennesker mistede livet. Vandstandshøjden var knap 5,5 m over daglig vande i Ribe og 1,6 m over gulvet i Ribe Domkirke, så man faktisk kunne fange fisk der. Der er ridset et mærke for vandets højde i søjlen bag prædikestolen. (2) Højvandstanden er også markeret ved den øverste jernring på Stormflodssøjlen på Skibbroen i Ribe.

Efter at der i mange år ikke havde været store stormfloder, troede folk at sådanne ikke mere kunne komme. Men ved stormfloden, den 3. december 1909 henad 7-tiden om aftenen, da vandstanden var på sit højeste, stod vandet lige op til Degneboligen i Darum. I flere gårde i Darum gik vandet ind i husene og anrettede store ødelæggelser. Mange af beboernes får druknede. (3)

Hen på eftermiddagen ved stormfloden i 1911, den 5. november blev stormen orkanagtig. Klokken et om natten stod vandet lige så højt som i 1909 i Darum. Stormen her gjorde ikke så megen skade på husene i Darum som i 1909, men på det påbegyndte havdige var der store ødelæggelser. Barometeret stod på omkring 729 mm Hg. (4)

Tidligere blev Darums tre grundlag skilt fra hinanden af vand fra

Stormflodssøjlen
ved Sneum Sluse

Vadehavet under stormfloder. I dag beskytter Ribe Diget (opført 1911-1914) og Darum-Tjæreborg Diget (opført 1927-1929) mod sådanne oversvømmelser.

Noget af det tætteste Darum og omegn kom på en katastrofe i nyere tid med samme styrke som de to "Manddrukninger", var stormen i 1999, den 3. december. Vandstanden i Esbjerg nåede op på knap 4 m og i Ribe helt op på 5,1 m. (5)

Stormfloden, den 7. januar 2025. Vi skulle ikke mange dage ind i januar, inden vejrguderne sendte os vind af orkanstyrke og en vandstand på 3,3 meter i Esbjerg og 3,6 meter ved Ribe Kammersluse. (6) Flodskarnet, som var skyllet op på ydersiden af diget ved Sneum Sluse, var på højde med vandstanden i 1989.

Klimaforandringerne betyder, at vi får langt flere stormfloder, og at fremtiden bliver mere våd. Frem mod år 2100 forventes havet omkring Danmark at stige 30-60 cm, måske endda over 1 m, alt efter udledningen af CO₂. Det, vi kan gøre, er at forberede os på det. (7)

1) Wikipedia: Den Store Manddrukning. 2) Wikipedia: Anden store manddrukning. 3) Lærer P.J. Nielsen, Kaldsbog for Darum Sogn. 4) Lærer P.J. Nielsen, Darum. 5) DMI, 1999: Stormfloden under december orkanen. 6) dr.dk, 2025: Stormen gav Esbjerg den højeste vandstand i 11 år. 7) Information, 19. august 2024. Sebastian Abrahamsen: Én ting er sikkert, vi får flere af dem (stormfloder).

*Tekst og foto: Birgit Thomsen,
Darum Sognearkiv*

Mindeord over Elisabeth M. Rasmussen

På vegne af Darum Sognearkiv skriver Lars Jeppe B. Sørensen, Formand for Darum Sognearkiv

Mindeord over Elisabeth M. Rasmussen.

Vores arkivleder er brat taget fra os. Ved receptionen for udgivelsen af Lokalårbogen for Brammingegnen blev Elisabeth ramt af en hjerneblødning. Hun gik bort d. 1/12 2024. Hun efterlader et stort tomrum.

Elisabeth overtog posten som arkivleder i Darum Sognearkiv d. 1. april 2012. Hun var med sit venlige, videbegærlige væsen og store kompetence højt værdsat, og har ud over sin indsats i vores lokale arkiv løftet opgaver i Lokalhistorisk forening for Brammingegnen. Samtidig fandt hun tid til at gennemføre et uddannelsesforløb for arkivledere. Elisabeth var i en årrække redaktør af Lokalårbogen for Brammingegnen, og evnede, sammen med sin redaktionsgruppe, at sammensætte en læsevær-

dig og afbalanceret bog år efter år, hvor alle lokalarkiver var repræsenteret.

I sin position som arkivleder gjorde Elisabeth det let at være formand for Darum Sognearkiv. Hun påtog sig de praktiske opgaver ved mødeindkaldelser og sørgede for at formalia var i orden, lige som hun repræsenterede sognearkivet i Sydvestjyske Arkiver.

Ud over opgaverne i sognearkivet løftede Elisabeth andre opgaver i Darum. Altid i kulissen, uden ønske om synlighed og anerkendelse, men med en forståelse for opgavernes væsentlighed. En ildsjæl, men en ildsjæl, der helst lagde sin indsats i det lidt mindre synlige område.

Hun vil i tiden der kommer være savnet i mange forskellige sammenhænge, fordi der er mange opgaver der skal løses af andre.

Æret være Elisabeths minde.

Nyt fra Darum Børneby

Formandens beretning for 2024

Kære forældre, elever, personale og andre interessenter omkring Darum Børneby.

Hermed får I en forsinket nytårshilsen og formandens beretning for året 2024. Som mange nok ved, har det været en hektisk og på mange måder udfordrende begyndelse på skoleåret 2024/2025 i Darum Børneby.

Hen over sommeren stod det klart, at Børnebyen skulle gennemgå et komplet lederskifte, da Henrik Fribæk havde fået nyt job, og Hanne gik på efterløn. Heldigvis kom vi godt igennem denne periode, takket være det konstituerede ledelsesteam – først bestående af Sanne som konstitueret skoleleder, Hanne, som valgte at blive længere end planlagt, og ikke mindst det dygtige personale, der på hver deres måde bidrog til at få tingene til at hænge sammen.

Derfor glæder det mig også, at vi pr. 17.02.2025 har fået ansat Steve Lindhardt som ny leder af Børnebyen. Vi ser frem til et godt samarbejde med Steve i de kommende år og ser frem til den stabilitet og kontinuitet, Steve kommer med.

Evaluering af frisættelsesforsøget

De seneste godt tre år har vi i Børnebyen – ligesom mange andre skoler i Esbjerg Kommune – været en del af frisættelsesforsøget, hvor vi har været frigjort fra en række traditionelle regler omkring folkeskolen. Dette forsøg udløber nu, og det er tid til evaluering.

Evalueringen blev skudt i gang med en workshop på Esbjerg Park, hvor repræsentanter fra alle skoler i Esbjerg Kommune, herunder en delegation fra Darum Børneby, deltog sammen med forvaltningen. Her blev der bl.a. holdt et oplæg fra VIVE, som præsenterede deres undersøgelse af frisættelses resultater. Derudover havde vi mulighed for at give vores input til, hvad der

har fungeret godt, og hvad der kunne forbedres.

Undervisningsministeriet har for nylig lanceret en række tiltag og anbefalinger i forbindelse med kvalitetsaftalen for folkeskolen. I bestyrelsen og ledelsen vil vi derfor i den kommende tid arbejde på at tilpasse og implementere disse anbefalinger, så de passer til Darum Børneby.

Flere Børnebyer

Det glæder os, at Vejrup Skole fra det kommende skoleår bliver til Vejrup Børneby. I bestyrelsen ser vi frem til et tæt samarbejde med Vejrup Børneby om, hvordan man driver en Børneby, og vi ser store muligheder i vidensdeling over de kommende år. Vi håber, at dette kan bidrage til at gøre Børnebykonceptet endnu stærkere, til gavn for både børn, forældre og personale.

Jeg er sikker på, at de i Vejrup vil lykkes med at skabe et fantastisk sted for deres børn at vokse op og lære. Samtidig vil de få mulighed for at skabe den røde tråd gennem hele opvæksten – præcis som vi har haft succes med i Darum Børneby.

Med Venlig hilsen
Brian Flansmose Vinbech
Bestyrelsesformand

DARUM BØRNEBY

Sognekalender

...det sker i byen bag diget...

Marts 2025

- 11.03. kl. 14.00: Åbent sognehus.
- 11.03. kl. 17.00: Ordinært menighedsrådsmøde i sognehuset.
- 14.03. kl. 18.00: Gymnastikopvisning i Darum Fritidscenter, arr. Darum IF.
- 27.03. kl. 19.00: Aftensang på Diget – nu i vinterhi. I Darum Kirke.
Husk kaffekurv.

April 2025

- 01.04. kl. 17.00: Ordinært menighedsrådsmøde i sognehuset
- 10.04. kl. 14.00: Litteraturkreds. Edith Eger, "Valget".
- 24.04. kl. 19.00: Filmaften/café i sognehuset: Ekko af kærlighed,
se omtale side 7

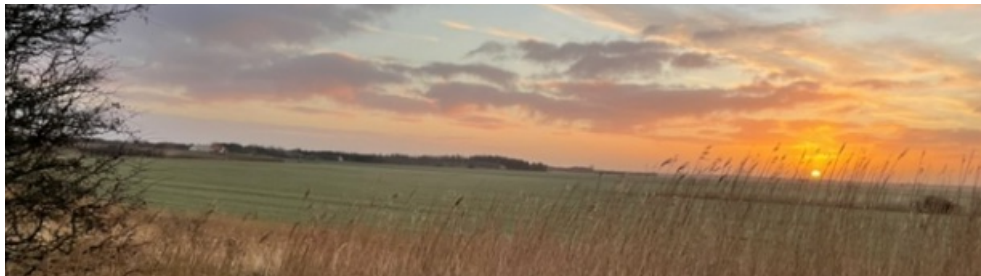
Maj 2025

- 14.05. kl. 17.00: Ordinært menighedsrådsmøde
- 18.05. kl. 10.00: Konfirmation i Darum kirke
- 29.05. kl. 19.00: Digesang ved Sneum Sluse

Juni 2025

- 05.06. kl. 14.00: Grundlovsmøde i Præstegårdshaven.
Arr. Darum lokalråd og Darum menighedsråd
- 21.06. kl. 09.30: Sogneudflugt – se program i næste sogneblad.

Næste sogneblad udkommer første uge i juni måned.

Gudstjenester i Darum Kirke

9. marts 1. søn. i fasten	10.30	Børne/familiegudstjeneste
16. marts 2. søndag i fasten	10.30	
23. marts 3. søndag i fasten	10.30	
6. april Mariæ bebud.	10.30	
13. april Palmesøndag	10.30	
17. april Skærtorsdag	10.30	
18. april Langfredag	10.30	
20. april Påskedag	10.30	
21. april 2. Påskedag	09.00	Elise Balslev
27. april 1. søn. e. påske	10.30	Martin Ingemann Jensen
11. maj 3. søn. e. påske	10.30	
18. maj 4. søn. e. påske	10.00	Konfirmation
25. maj 5. søn. e. påske	10.30	
29. maj Kristi Himm.	10.30	
1. juni 6. søn. e. påske	10.30	
8. juni Pinsedag	10.30	
9. Juni 2. Pinsedag	10.30	

Tidspunkterne kan også ses på tavlerne ved kirken og på www.sogn.dk/darum.

På kirketavlerne annonceres det, hvis en søndagsgudstjeneste ændres til børne-/familiegudstjeneste.

Skal I holde barnedåb? Henvend jer i god tid til præsten. Og husk, at barnedåb fortrinsvist finder sted om søndagen.